

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon

ELEKTROISTRA PULA

mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Seminar

PLANIRANJE U DISTRIBUCIJSKOJ DJELATNOSTI HRVATSKE
Zagreb, 26. ožujak 2009.

SADRŽAJ

1. Općeniti podaci HEP-ODS DP Elektroistra Pula
2. Povijesni pregled, stanje i daljnji planovi prijelaza
3. Iskustva pri prijelazu SN mreže Pogona Poreč na 20 kV
4. Zaključak

1. OPĆENITI PODACI HEP – ODS ELEKTROISTRA PULA

- Površina	2.823 km²
- Broj kupaca	143.012
- Vršna snaga	220,4 MW
- Nabava	1.218.222 MWh
- Broj TS 10(20)/0,4 kV	2231
- Dužina DV SN	1589 km
- Dužina KB SN	748 km
- Prosječni gubici	7 %
- Broj radnika	582

2. POVIJESNI PREGLED, STANJE I DALJNJI PLANOVI PRIJELAZA (1)

- Razvoj elektroenergetike u Istri određen je studijama koje se izrađuju redovito od 1956. godine od strane Instituta za elektroprivredu, a kasnije i od EI "Hrvoje Požar", te Elektrotehničkog fakulteta u Zagrebu.
- Sedamdesetih godina izrađeno je od strane Instituta za elektroprivredu više studija koje su obrađivale problematiku uvođenja 20 kV napona u SN mrežu Elektroistre Pula.
- Odluka o prelasku SN mreže Elektroistre Pula osim grada Pule na napon 20 kV donesena je 1975. godine i od tada se po njoj postupa.
- Studija razvoja električne mreže grada Pule od 1978. godine je razvoj SN mreže grada ostavila na 10 kV naponu, što je dosta utjecalo na slabiji razvoj SN mreže.
- Studija razvoja distribucijske mreže na području grada Pule izrađene od strane EI "Hrvoje Požar" 1997. godine, konačno je odredila daljnji razvoj mreže na 20 kV grada Pule.

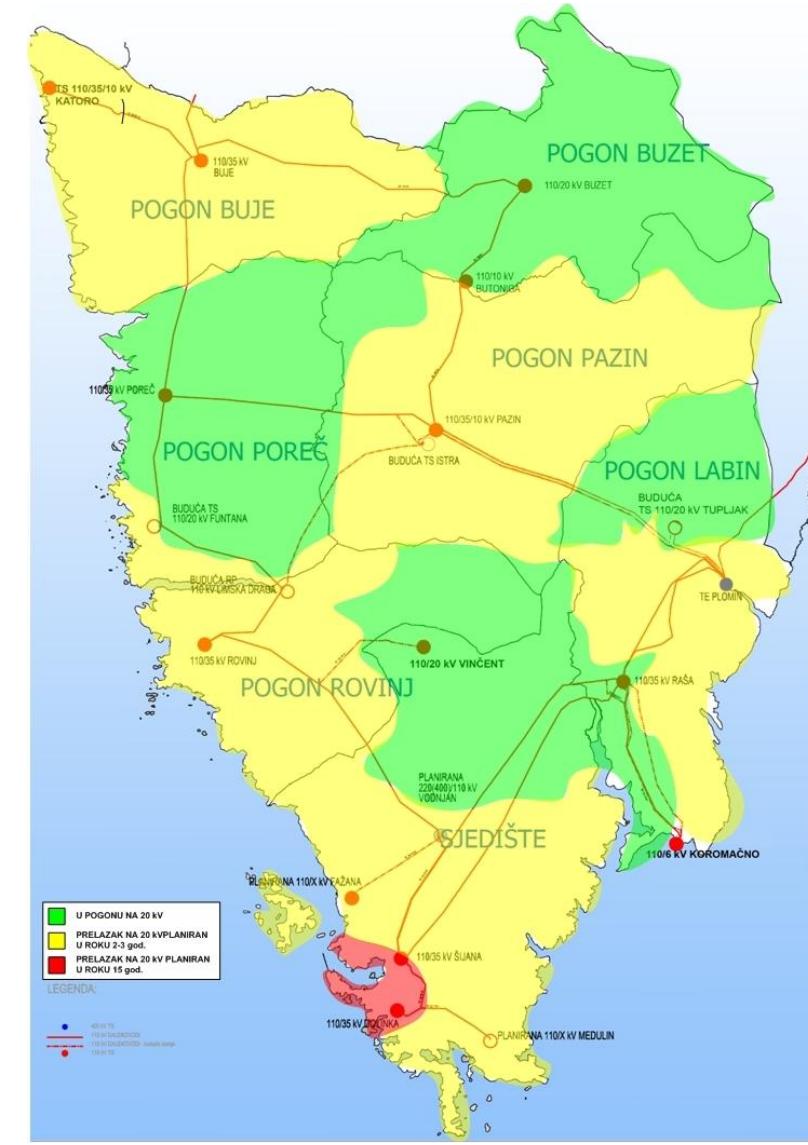
2. POVIJESNI PREGLED, STANJE I DALJNJI PLANOVI PRIJELAZA (2)

- Prvo uvođenje 20 kV napona u Elektroistri bilo je u mreži pogona Buzet 1989. godine, kada je pola SN mreže pogona Buzet prešlo na 20 kV napon da bi 1992. prešla kompletna mreža. Tada su rezervna napajanja po 20 kV bila iz pogona Pazin koji je tako manjim dijelom prešao na 20 kV napon . Danas pogon Buzet ima 163 TS napajane posredstvom 20 kV napona.

- Daljnji rad na uvođenju 20 kV je nastavljen tek 2003. godine u pogonu Pazin, tada je zbog potrebe sigurnog napajanja tunela Učka bilo potrebno osigurati napajanje 20 kV-nim naponom, jer je SN mreža DP Elektroprimorje odnosno njegovog pogona Opatija prešla sa 10 kV na napajanje po 20 kV. Te godine je pogon Pazin imao 38 TS 20/0,4 kV.

2. POVIJESNI PREGLED, STANJE I DALJNJI PLANOVI PRIJELAZA (3)

- 2004. godine na kolegiju DP Elektroistre donešena je odluka o ubrzanom prelasku na 20 kV napon na području cijelog DP-a.
Razlozi su rast opterećenja, dužine mreže, veliki padovi napona , mogućnost rezervnog napajanja i smanjenje gubitaka naročito na području Poreča.
- U studenom 2005. godine veći dio pogona Poreč je prešao na napajanje SN mreže sa 10 kV na 20 kV napon tada sa 221 TS 10(20)/0,4 kV
- U travnju 2006. na 20 kV prelazi 10 kV mreža 20 kV Raša sa ukupno 36 kom. TS 20/0,4 kV.
- Tijekom 2007. godine na 20 kV prelazi mreža dijela pogona Rovinj i Pula napajana iz TS 110/20 KV Vinčent sa ukupno 170 kom. TS 10(20)/0,4 kV, zatim pogona Labin napajana iz TS 35/20 KV Tupljak sa ukupno 69 kom. TS 10(20)/0,4 kV i pogona Poreč napajana iz TS 35/20 kV Poreč 1 i Poreč 2 sa ukupno 64 kom. TS 20/0,4 kV.
- Tijekom 2008. godine na 20 kV je prešlo ukupno 34 kom. TS 20/0,4 kV pogona i Pula i Labin i to iz mreže TS Vinčent i Tupljak..

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

■ 20 KV MREŽA - 2009

- TS 20/0,4 kV – 795 kom.
  - tuđe – 103 kom.
- DV 20 kV – 716,61 km
  - tuđe – 9,469 km
- KB 20 kV – 202,82 km
  - tuđe – 5,553 km

■ 10 KV MREŽA – prijelaz do 2011.

- TS 10/0,4 kV – 978 kom.
  - tuđe – 228 kom.
- DV 10 kV – 856,25 km
  - tuđe – 6,46 km
- KB 10 kV – 364,23 km
  - tuđe – 31,93 km

■ PULA – 10 KV MREŽA – prijelaz do 2025.

- TS 10/0,4 kV – 228 kom.
  - tuđe – 27 kom.
- DV 10 kV – 10,00 km
  - tuđe – 150,00 km
- KB 10 kV –

Seminar

PLANIRANJE U DISTRIBUCIJSKOJ DJELATNOSTI HRVATSKE
Zagreb, 26. ožujak 2009.

2. POVIJESNI PREGLED, STANJE I DALJNJI PLANOVI PRIJELAZA (4)

- Razlozi prijelaza SN mreže na 20 kV

Koncept uporabe transformacije 110/20 kV, odnosno 20 kV kao jedini “SREDNJI NAPON”, omogućuje velike uštede, i to sa raznih aspekata:

- PRIJENOSA SNAGE
- NAPONSKIH PRILIKA
- SMANJENJE GUBITAKA
- GRADNJE NOVIH OBJEKATA

2. POVIJESNI PREGLED, STANJE I DALJNJI PLANOVI PRIJELAZA (5)

- Tehnička rješenja primijenjena pri prijelazu na 20 kV
  1. Prespajanje TR 110/35/10 kV grupe spoja YY0d5 u TR 110/20 kV grupe spoja YD5d5.
  2. Prespajanje TR 110/10(20) kV u TR 110/20 kV
  3. Prespajanje ili preklapanje TR 35/10(20) kV u TR 35/20 kV
  4. Ugradnja međutransformatora 10/20 kV
  5. Uzemljenje neutralne točke posredstvom otpornika
  6. Uzemljenje neutralne točke posredstvom paralelnog spoja otpornika i prigušnice

3.1. DINAMIKA REALIZACIJE PRIJELAZA NA 20 kV NAPON POGONA POREČ

- I faza obuhvaća prijelaz na 20 kV napon mrežu napajanu iz TS 110 Poreč sa ukupno 14,5 MVA vršnog opterećenja i 221 TS 20(10)0,4 kV. Navedena faza je izvedena u studenom 2005.
- II Faza je prijelaz preostale 10 kV mreže sa ukupno 104 TS 10(20)/0,4 kV koja se predviđa dovršiti u 2007. godini
- III Faza je izgradnja TS 110/20 kV Funtana. Predviđen završetak izgradnje u 2010 godini. Izgradnjom TS Funtana ukida se na području pogona Poreč 35 kV napon.

3.2 RADOVI U NAPOJNIM TOČKAMA RADI PRELASKA NA 20 kV NAPON POGONA POREČ

U NAPOJNIM TOČKAMA TS 110/35/20 kV Poreč,
TS 35/10(20) kV Poreč 1, Poreč 2 i Vrsar izvršeni su prema
projektima i tehničkim rješenjima slijedeći zahvati:

- Rekonstrukcija postrojenja – zamjena primarne opreme 10 kV
- Prespajanje TR 110/10 kV 40 MVA u transformaciju 110/20 kV
- Ugradnja međutransformacije 2x8 MVA 35/20 kV
- Prespajanja TR 35/10 kV
- Djelomična zamjena reljene zaštite
- Uzemljenje neutralne točke SN mreže posredstvom paralelnog spoja fiksne prigušnice i otpornika
- Rekonstrukcija MTU sistema

3.3. RADOVI U TS 110/35/20 kV POREČ

- Opremanje ćelije maloomskog otpornika i prigušnice
- Ispitivanje opreme

3.4. REKONSTRUKCIJA TS 10(20) kV I MREŽE 10(20) kV ZA PRIJELAZ NA 20 kV NAPON

- Zamjena dotrajalih 10 kV limenih TS – 8 kom
- Zamjena dotrajalih 10 kV stupnih TS – 30 kom
- Rekonstrukcija TS 10 kV tip "Tornjić" – 19 kom
- Zamjena linijskih 10 kV rastavljača – 50 kom
- Zamjena transformatora 10 kV sa 20 kV – 132 kom
- Zamjena odvodnika prenapona u SN mreži – 500 kom
- Zamjena dotrajalih 10 kV SN blokova u TS – 20 kom
- Zamjena izolatora u SN mreži – 1550 kom
- Rekonstruirano DV 10 kV – 20 km
- Izvršeno je poboljšanje otpora uzemljenja TS – 67 kom

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Radovi na SN mreži: rekonstrukcija TS 10(20) kV.

Seminar

PLANIRANJE U DISTRIBUCIJSKOJ DJELATNOSTI HRVATSKE
Zagreb, 26. ožujak 2009.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

3.5. TEHNIČKI PARAMETRI PRELASKA NA 20 kV NAPON

Osim potrebitih analiza i zamjene opreme izvršen je i proračun otpora uzemljenja za sve trafostanice 10(20)/0,4 kV uvažavajući postojeće propise i tehnički odabrane parametre:

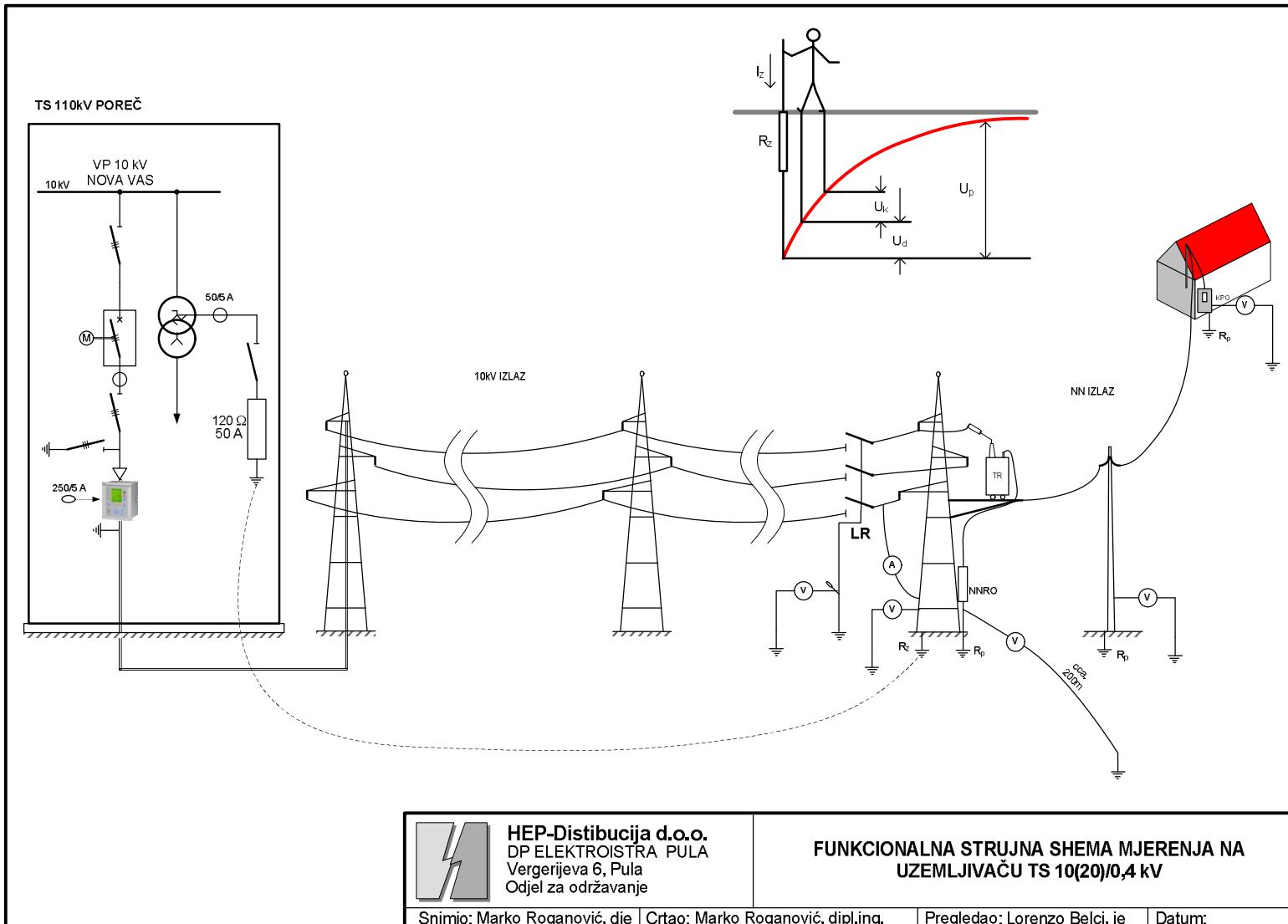
- Neutralna točka SN mreže je uzemljena posredstvom paralelne veze fiksne prigušnice sa ručnom regulacijom i 7 položaja (30-150 A) i otpornika nazivne struje 50 A.
- Zaštita od jednopoljnog kvara voda podešena je na 0,4 sekunde
- Dopušteni napon dodira – TS 10(20)/0,4 kV – NN mreža
- Kapacitivna struja SN mreže iznosi 120 A na 20 kV
- Redukcijski faktor za zračnu mrežu je 1, a za kabelsku mrežu 0,37

3.5. MJERENJE OTPORA UZEMLJENJA TS 10(20)/0,4 kV

- Izvršeno je mjerjenje otpora uzemljenja svih 221 TS 10(20)/0,4 kV
- Izvršena je analiza dobivenih rezultata prema *Pravilniku o tehničkim normativima za zaštitu NN mreža i pripadajućih transformatorskih stanica* (Sl.br.13/78). Vrijednost otpora uzemljenja je zadovoljavala u 43,6% transformatorskih stanica.
- Analizom vrijednost otpora uzemljenja i stanja uzemljivača prema pravilniku *HRN HD 637* zadovoljavala je u 98,6% transformatorskih stanica.
- Kod transformatorskih stanica kod kojih otpor uzemljenja nije zadovoljio navedene norme ponovilo se mjerjenje otpora uzemljenja te vrijednosti napona dodira i koraka u NN mreži. Mjeranjima u uvjetima stvarnog kvara ustanovljeno je da nema visokih napona dodira u NN mreži.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula

mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

HEP-Distribucija d.o.o.
DP ELEKTROISTRA PULA
Vergerijeva 6, Pula
Odjel za održavanje

FUNKCIONALNA STRUJNA SHEMA MJERENJA NA
UZEMLJIVAČU TS 10(20)/0,4 kV

Snimio: Marko Roganović, die | Crtao: Marko Roganović, dipl.ing. | Pregledao: Lorenzo Belci, ie | Datum:

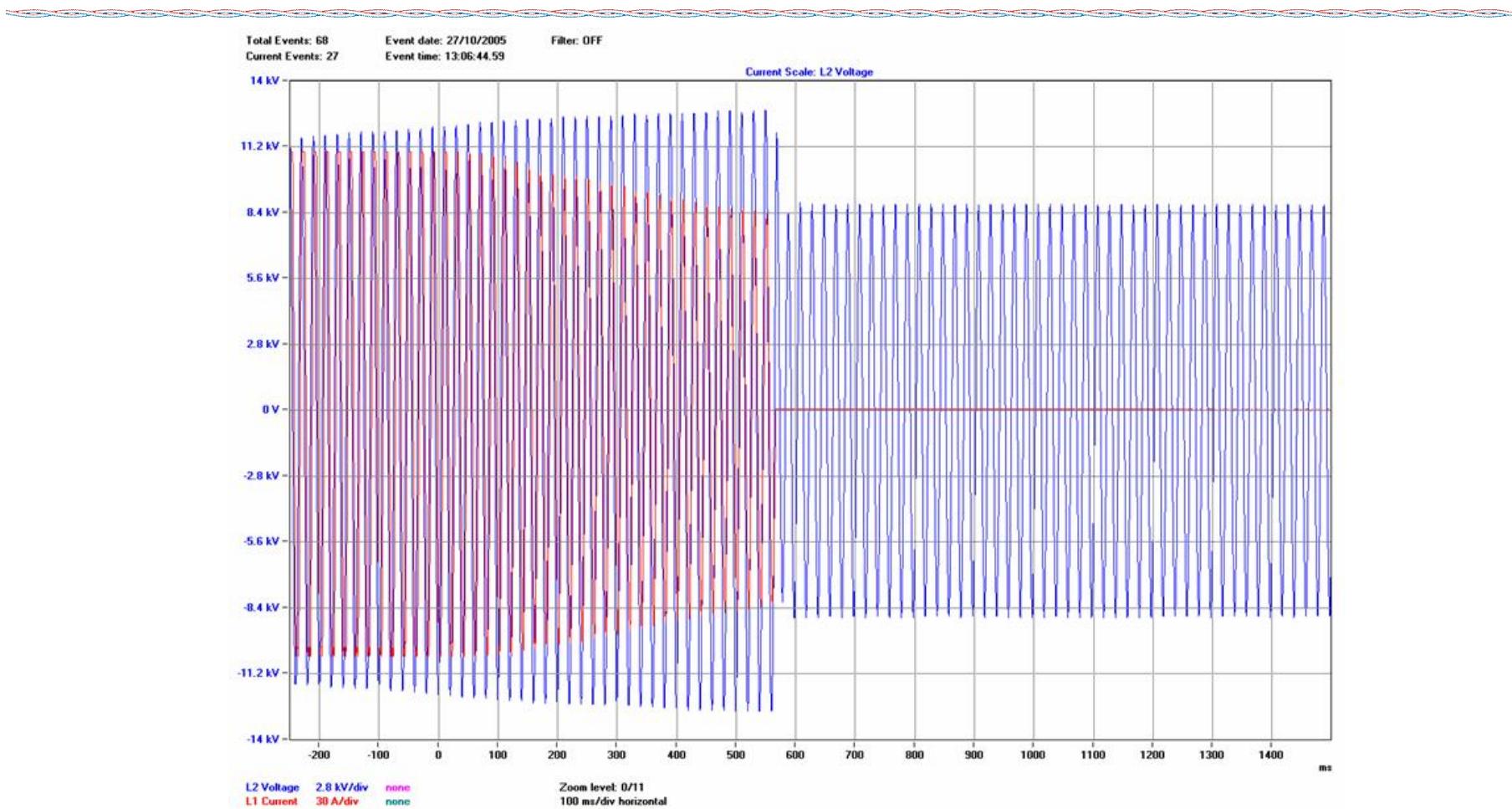
3.6. IZVRŠENA MJERENJA PRIJE PRELASKA NA 20 kV

- Podešenje i ispitivanje prorade reljne zaštite
- Mjerjenje otpora uzemljenja kod stvarne struje kvara
- Mjerjenje prijelaznih pojava kod jednopolnog kvara
- Ispitivanje izolacije SN mreže ispitnim 20 kV naponom

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Prijelazna pojava snimljena mrežnim analizatorom EQUA prilikom jednopolnog kratkog spoja na VP 10 kV Nova Vas u TS 110/35/20/10 kV POREČ. Zvjezdiste je uzemljeno preko maloomskog otpornika $R=120 \Omega$ i prigušnice $I_L=15$ A.

3.7. PRIPREMNI RADOVI NEPOSREDNO PRIJE POČETKA PRELASKA NA 20 kV

- Sastanak radne grupe za prijelaz
- Donesen Program rada
- Utvrđena Dinamika prelaska
- Upriličena konferencija za tisak

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Konferencija za tisak u prostorijama Pogona Poreč: Ante Bilandžić, Lenjin Rakovac,
Silvano Drandić, Davor Mišković.

Seminar

PLANIRANJE U DISTRIBUCIJSKOJ DJELATNOSTI HRVATSKE
Zagreb, 26. ožujak 2009.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula

mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

B.1. SASTANAK RADNE GRUPE ZA PRELAZAK																																																															
Voditelj: Ante Blandić	Mjesto: pogon Poreč	Datum: 11.10.2005.g.	Zapisao: Enio Bugarić																																																												
PREDMET: PRELAZ MREŽE POREČA NA 20 KV NAPON – 1. FAZA																																																															
Tema: Pripremni radovi i dinamika prelaska																																																															
Prautori: Silvano Drandić, Lenjin Rakovac, Ante Blandić, Valter Lazarić, Petar Radolić, Lorenzo Belci, Milan Zenzerović, Enio Bugarić																																																															
<table border="1"> <thead> <tr> <th>OPIS RADOVA</th><th>ZADUŽENJA</th><th>ROKOVNI</th><th></th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Određen je 2.11.2005.g. (Srijedak) kao datum početka radova na prijelazu mreže Poreča na 20 kV napon.</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2. Potrebno je izvršiti zamjenu mjernih transformatora u tri TS 10/0.4 kV</td><td>Blandić</td><td>Odmah</td><td></td></tr> <tr> <td>3. Potrebno je isplatići izolaciju 10 kV dalekovoda koji prelazi na 20 kV napon.</td><td>Belci, Blandić</td><td>17.10. nadalje</td><td></td></tr> <tr> <td>4. Otklanjanje eventualnih slabih točaka uočenih zadnji čas, popravak uzmjerljiva i zadnje pripreme.</td><td>Belci, Blandić</td><td>17.-21.10. 2005</td><td></td></tr> <tr> <td>5. Dovršiti radove na ugradnji opreme u TS 110 Kukci, kao i radove na zamjeni opreme u mreži</td><td>Belci, Blandić</td><td>do 21.10. 2005.</td><td></td></tr> <tr> <td>6. Pogon Poreč i pogon Pazin trebaju, svaki sa svoje strane vratisi mostove na dionici dalekovoda Karlovačko-Diklo. Provjeriti da li su skinuti mostovi na dalekovodima prema Novigradu i prema Preimcu</td><td>Blandić, Jelenić</td><td>do 17.10.2005.</td><td></td></tr> <tr> <td>7. U TS 110 Kukci potrebno je 10 kV konzumu sa TR 2 prebaciti na tercijar TR 1</td><td>Zenzerović</td><td>2.11.2005.g.</td><td></td></tr> <tr> <td>8. Potrebno je izvršiti prepajanje TR 2x8 MVA, kućnog transformatora 10/0.4 kV i mjerog polja 10 kV u TS 110 Kukci, na 20 kV napon. Sve spojile na drugi sistem sabimice i dizi jedan dan u ph. Isključiti i blokirati spajno polje</td><td>Belci</td><td>2.11.2005.g.</td><td></td></tr> <tr> <td>9. U TS Poreč 2 prepisati transformator 35/10 kV na 20 kV napon i držati ga u praznom hodu. Dakevod Mugeba do daljnog napajati po 10 kV naponu.</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>10. U TS 110 Kukci prebaciti emisiju postrojenje MTU sa 10 kV na 20 kV napon</td><td>Belci</td><td>2.11.2005.g.</td><td></td></tr> <tr> <td>11. Prepajanje energetskog transformatora 110/10 kV na 20 kV napon i rekonstrukcija pripadnog 10 kV trafo polja</td><td>Molnja</td><td>3.- 4. 11.2005.g.</td><td></td></tr> <tr> <td>12. Putem javnih medija obavijestiti građanstvo da pogon Poreč prelazi na 20 kV napon</td><td>PiP Opatija</td><td>do 4.11.2005.g.</td><td></td></tr> <tr> <td>13. Sa Elektroprenosom dogovoriti da regulator napona na transformatoru 110/20 kV radi ispravno.</td><td>Rakovac</td><td>do 3.11. 2005.g.</td><td></td></tr> <tr> <td></td><td>Bugarić</td><td>do 4.11.2005.g.</td><td></td></tr> </tbody> </table>				OPIS RADOVA	ZADUŽENJA	ROKOVNI		1. Određen je 2.11.2005.g. (Srijedak) kao datum početka radova na prijelazu mreže Poreča na 20 kV napon.				2. Potrebno je izvršiti zamjenu mjernih transformatora u tri TS 10/0.4 kV	Blandić	Odmah		3. Potrebno je isplatići izolaciju 10 kV dalekovoda koji prelazi na 20 kV napon.	Belci, Blandić	17.10. nadalje		4. Otklanjanje eventualnih slabih točaka uočenih zadnji čas, popravak uzmjerljiva i zadnje pripreme.	Belci, Blandić	17.-21.10. 2005		5. Dovršiti radove na ugradnji opreme u TS 110 Kukci, kao i radove na zamjeni opreme u mreži	Belci, Blandić	do 21.10. 2005.		6. Pogon Poreč i pogon Pazin trebaju, svaki sa svoje strane vratisi mostove na dionici dalekovoda Karlovačko-Diklo. Provjeriti da li su skinuti mostovi na dalekovodima prema Novigradu i prema Preimcu	Blandić, Jelenić	do 17.10.2005.		7. U TS 110 Kukci potrebno je 10 kV konzumu sa TR 2 prebaciti na tercijar TR 1	Zenzerović	2.11.2005.g.		8. Potrebno je izvršiti prepajanje TR 2x8 MVA, kućnog transformatora 10/0.4 kV i mjerog polja 10 kV u TS 110 Kukci, na 20 kV napon. Sve spojile na drugi sistem sabimice i dizi jedan dan u ph. Isključiti i blokirati spajno polje	Belci	2.11.2005.g.		9. U TS Poreč 2 prepisati transformator 35/10 kV na 20 kV napon i držati ga u praznom hodu. Dakevod Mugeba do daljnog napajati po 10 kV naponu.				10. U TS 110 Kukci prebaciti emisiju postrojenje MTU sa 10 kV na 20 kV napon	Belci	2.11.2005.g.		11. Prepajanje energetskog transformatora 110/10 kV na 20 kV napon i rekonstrukcija pripadnog 10 kV trafo polja	Molnja	3.- 4. 11.2005.g.		12. Putem javnih medija obavijestiti građanstvo da pogon Poreč prelazi na 20 kV napon	PiP Opatija	do 4.11.2005.g.		13. Sa Elektroprenosom dogovoriti da regulator napona na transformatoru 110/20 kV radi ispravno.	Rakovac	do 3.11. 2005.g.			Bugarić	do 4.11.2005.g.	
OPIS RADOVA	ZADUŽENJA	ROKOVNI																																																													
1. Određen je 2.11.2005.g. (Srijedak) kao datum početka radova na prijelazu mreže Poreča na 20 kV napon.																																																															
2. Potrebno je izvršiti zamjenu mjernih transformatora u tri TS 10/0.4 kV	Blandić	Odmah																																																													
3. Potrebno je isplatići izolaciju 10 kV dalekovoda koji prelazi na 20 kV napon.	Belci, Blandić	17.10. nadalje																																																													
4. Otklanjanje eventualnih slabih točaka uočenih zadnji čas, popravak uzmjerljiva i zadnje pripreme.	Belci, Blandić	17.-21.10. 2005																																																													
5. Dovršiti radove na ugradnji opreme u TS 110 Kukci, kao i radove na zamjeni opreme u mreži	Belci, Blandić	do 21.10. 2005.																																																													
6. Pogon Poreč i pogon Pazin trebaju, svaki sa svoje strane vratisi mostove na dionici dalekovoda Karlovačko-Diklo. Provjeriti da li su skinuti mostovi na dalekovodima prema Novigradu i prema Preimcu	Blandić, Jelenić	do 17.10.2005.																																																													
7. U TS 110 Kukci potrebno je 10 kV konzumu sa TR 2 prebaciti na tercijar TR 1	Zenzerović	2.11.2005.g.																																																													
8. Potrebno je izvršiti prepajanje TR 2x8 MVA, kućnog transformatora 10/0.4 kV i mjerog polja 10 kV u TS 110 Kukci, na 20 kV napon. Sve spojile na drugi sistem sabimice i dizi jedan dan u ph. Isključiti i blokirati spajno polje	Belci	2.11.2005.g.																																																													
9. U TS Poreč 2 prepisati transformator 35/10 kV na 20 kV napon i držati ga u praznom hodu. Dakevod Mugeba do daljnog napajati po 10 kV naponu.																																																															
10. U TS 110 Kukci prebaciti emisiju postrojenje MTU sa 10 kV na 20 kV napon	Belci	2.11.2005.g.																																																													
11. Prepajanje energetskog transformatora 110/10 kV na 20 kV napon i rekonstrukcija pripadnog 10 kV trafo polja	Molnja	3.- 4. 11.2005.g.																																																													
12. Putem javnih medija obavijestiti građanstvo da pogon Poreč prelazi na 20 kV napon	PiP Opatija	do 4.11.2005.g.																																																													
13. Sa Elektroprenosom dogovoriti da regulator napona na transformatoru 110/20 kV radi ispravno.	Rakovac	do 3.11. 2005.g.																																																													
	Bugarić	do 4.11.2005.g.																																																													
15																																																															

HEP DISTRIBUCIJA D.O.O ZAGREB DP ELEKTROISTRA PULA POGON POREČ			
Poreč, 21.10.2005. god.			
U skladu sa tokom 8.2.3.4 Bilanca HEP-a br.94 »Pravila i mјere sigurnosti pri radu na elektrodistribucijskim postrojenjima» a sve prema 8.4 Pravilnika o zaštiti na radu HEP-a.			
izrađuje se ovaj:			
PROGRAM RADA			
PRELAZ MREŽE POREČA NA 20 KV NAPON			
Naziv postrojenja: TS 110/35/10(20) kV POREČ i TS 35/10(20) kV POREČ 2			
Mjesto rada: -TS 110/35/10(20) kV Poreč			
<ul style="list-style-type: none"> - Postrojenje 25 kV, Trafo polja TR1, TR2, TR3 (Blok Spoj TR), MTU 35 kV - Postrojenje 10(20) kV, sve sabimice sistema I i II, Sva VP, TP_MP i MTU poja polje kućnog transformatora 			
-TS 35/10(20) kV Poreč 2			
<ul style="list-style-type: none"> - Postrojenje 35 kV, Trafo polja TR3 - Postrojenje 10(20) kV kV, sabimice 20 kV, VP Mugeba i 20 kV TP3 			
Opis i redoslijed radova:			
-TS 110/35/10(20) kV Poreč <ul style="list-style-type: none"> - Zamjena kućnog transformatora Sn=250 kVA 10/04 kV sa novim 20/04 kV - Opravljanje celije otpornika 50A i 1Ω i prigušnice - Prebacivanje konzuma 10 kV na TR 110/35/10 kV na 110/20 kV, i sistem sabimica S 1. - Puštanje u pogon blok spoja TR 2x8 mVA, prepajanje istih na 20 kV i puštanje Sistema sabimica S 2 po 20 kV naponu. - Prepajanje TR br. 2 sa 110/10 kV na 110/20 kV, rekonstrukcija pripadnog TP 20 kV - Prebacivanje postrojenja MTU sa 10 kV na 20 kV napon - Isplativanje izolacije svih SN vodova - Isplativanje i kontrola napona dodira i koraka na TS10(20)/04 kV i u NNM - Puštanje pod 20 kV napon sistem sabimica S2 i prebacivanje VP na 20 kV napon - Osposobljavanje razenjivih veza sa susjednim Pogonom Pazin 			
-TS 35/10(20) kV Poreč 2			
<ul style="list-style-type: none"> - Puštanje pod 20 kV napon TR br.3, te dijela sabimica koji napajaju VP Mugeba - Isplativanje izolacije SN voda VP/Mugeba - Puštanje pod 20 kV napon VP Mugeba 			
Plan radova:			
-TS 110/35/10(20) kV Poreč <ul style="list-style-type: none"> 24.10.-31.10.2005. god. Ugradnja i opravljanje polje otpornika i prigušnice sa isplativanjem 24.10.-31.10.2005. god. Zamjena kućnog transformatora 10/04 kV sa 20/04 kV Sn=250 kVA 24.10.-31.10.2005. god. Isplativanje izolacije SN vodova 24.10.-31.10.2005. god. Mjerenje napona dodira i koraka na TS10(20)/04 kV i u NNM 			
<ul style="list-style-type: none"> 02.11.2005. god. Prebacivanje konzuma 10 kV sistema sabimica S1 na TR br.1 110/35/10 kV 02.11.2005. god. Prepajanje blok spoja TR 2x8 MVA na 35/20 kV i puštanje pod napon sistem sabimica S2 na 20 kV napon 			

17

Bilješka sa sastanka radne grupe za prijelaz.

Program rada i dinamika prelaska.

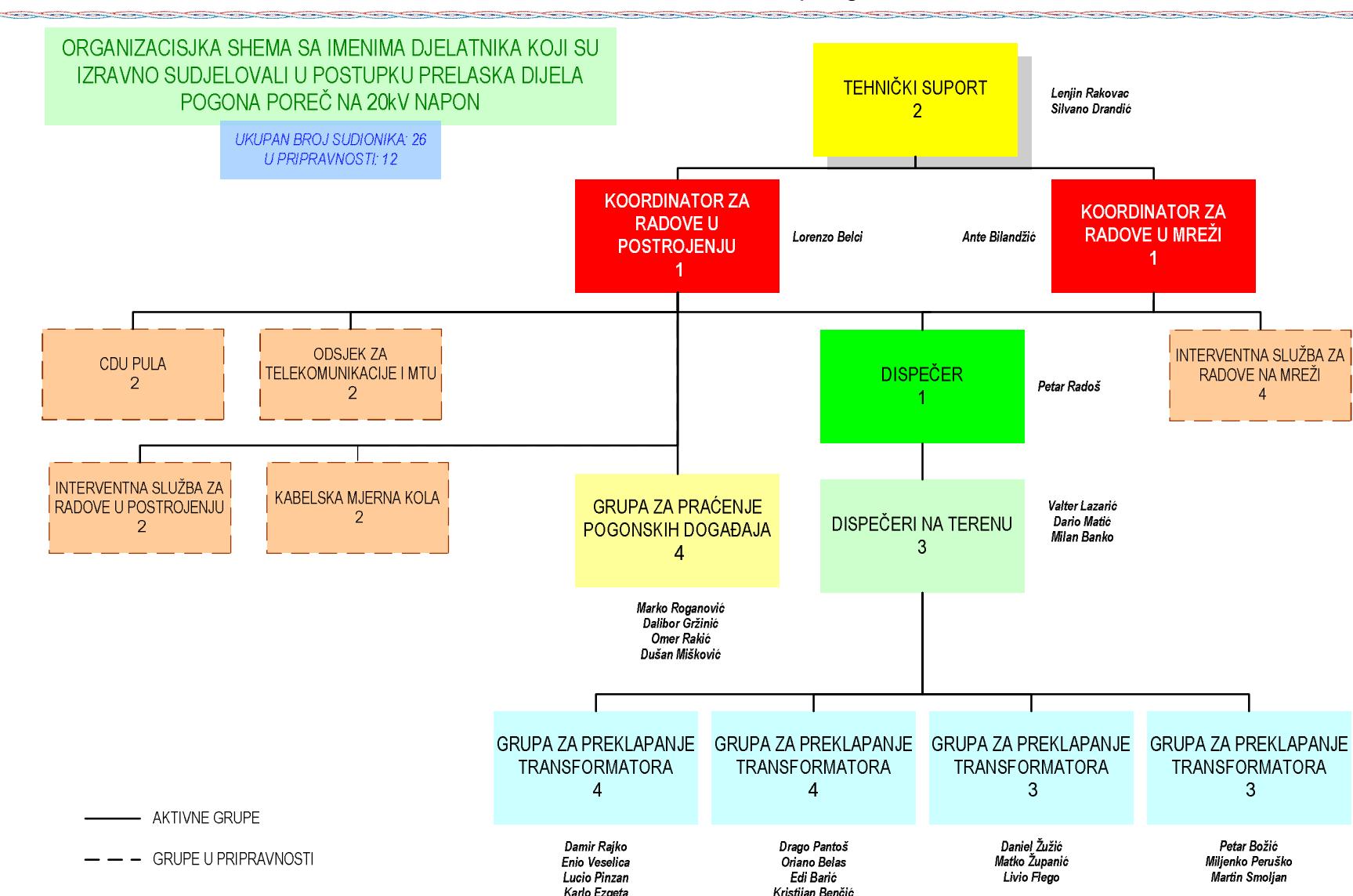

Seminar
PLANIRANJE U DISTRIBUTIJSKOJ DJELATNOSTI HRVATSKE
Zagreb, 26. ožujak 2009.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula

mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Seminar
PLANIRANJE U DISTRIBUTIJSKOJ DJELATNOSTI HRVATSKE
Zagreb, 26. ožujak 2009.

3.8. RADOVI U TS 110/35/20 kV POREČ 02.11.2005.

- Prespajanje blok spoja međutransformatora na 20 kV napon
- Puštanje u prazan hod blok spoja međutransformatora
- Prespajanje kućnog transformatora na 20 kV napon
- Usklađivanje istoimenosti faza prema 10 kV naponu
- Prespajanje TR 110/10 kV na 110/20 kV napon
- Prespajanje MTU na 20 kV

3.9. PUŠTANJE SABIRNICA SISTEMA 2 POD NAPON OD 20 kV 02.11.2005.

- 10 kV mreža napaja se na sistemu 1 preko tercijara transformatora 110/35/10(20) kV

3.10. POSTUPAK PREBACIVANJA (1)

- za svaku TS izdan je radni nalog od strane koordinatora za radove na mreži
- za svaku TS izdana je dopusnica za rad od strane dispečera
- na terenu voditelj grupe za preklapanje transformatora prima dopusnicu za rad
  - isključuje VN rastavljač ispred TS
  - isključuje NN prekidač ili osigurače
  - osigurava mjesto rada kratkospajanjem i uzemljenjem sve tri dovodne faze
- djelatnik traforadione :
  - preklapa transformator na 20 kV
  - mjeri omsku vezu VN namotoaja

3.10. POSTUPAK PREBACIVANJA (2)

- voditelj grupe za preklapanje transformatora vraća dopusnicu za rad dispečeru
- uključuje VN rastavljač ispred TS
- djelatnik mjerne grupe mjeri napone transformatora u praznom hodu
- djelatnik mjerne grupe mjeri napone transformatora nakon uključenja NN izlaza
- prema potrebi u ovisnosti o visini napona mijenja se regulacija napona na VN strani transformatora uz ponovno izdavanje dopusnice za rad

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Osiguravanje mjesta rada prije preklapanja transformatora: Daniel Žužić, Livio Flego.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

Preklapanje transformatora: Daniel Žužić, Livio Flego.

Iskustva pri prijelazu SN mreže na 20 kV napon – Elektroistra Pula
mr.sc. Silvano Drandić, dipl.ing.el.

3.11. NAPOMENE POSTUPKA PREBACIVANJA

- Prilikom preklapanja transformatora i mjerjenja napona na sekundaru posebna pozornost posvećena je simetriji napona u praznom hodu kao znaku da je preklopka u pravilnom položaju
- na svim VP blokirana je mogućnost uključenja sabirničkog rastavljača sistema napona različitog od napona u VP obzirom da je sistem 1 bio pod naponom 10 kV, a sistem 2 pod naponom 20 kV i prihvao je napajanje onih polja koja su postupno prelazile na 20 kV

3.12. KRONOLOGIJA PRELASKA TS 10(20)/0,4 kV POGONA POREČ

- 03.11.2005. 28 kom.
  - 04.11.2005. 37 kom.
  - 08.11.2005. 38 kom.
  - 09.11.2005. 26 kom.
  - 10.11.2005. 39 kom.
  - 11.11.2005. 32 kom.
  - 12.11.2005. 19 kom.
  - 15.11.2005. 2 kom.
-
- UKUPNO 221 kom.

3.13. MJERENJA U TIJEKU PRIJELAZA SN MREŽE NA 20 kV NAPON

- Izvršeno je usklađenje faza sa 20 kV SN mrežom pogona Pazin i 20 kV SN mrežom iz TS Poreč 2
- Ispitan je paralelan rad TR 110/20 kV imedjutransformatora 35/20 kV
- Ispitan je paralelan rad sa TR 4 MVA u TS Poreč 2
- Izmjereni su i regulirani naponi u izvorima

3.14. KVAROVI NASTALI TIJEKOM PRIJELAZA NA 20 kV NAPONA

- Transformatori (kvar preklopke) - 4 kom
- Transformator (proboj) - 1 kom
- Proboj pola linijskog rastavljača - 1 kom
- Proboj zateznog izolatora U 120 BS - 1 kom
- Proboj odvodnika prenapona - 2 kom
- Proboj 20 kV kabela - 1 kom
- Proboj NN aparata radi krivog manevra cca. 360.000,00 kn štete.

3.15. KVAROVI NASTALI NAKON PRIJELAZA NA 20 kV NAPONA

- Potporni izolator D175 - 10 kom
- Strujni most - 1 kom
- Proboj pola linijskog rastavljača - 2 kom
- Zatezni izolator U 120 BS - 9 kom
- Oštećenje konzole izolatora - 1 kom
- Proboj 20 kV EHP 1x3x150 mm² kabela - 31 kom
(na 3 dionice)

4. ZAKLJUČAK

- Kod prijelaza na 20 kV napon primijenjena su razna tehnička rješenja prilagođena situaciji na terenu
- Prijelazu na 20 kV treba izvršiti organizirano uz velike pripreme sa obveznom strogom primjenom zaštitnih mjera pravila i mjera sigurnosti pri radu na elektrodistribucijskim postrojenjima Bilten HEP-a broj 94.
- Nakon zamjene opreme a prije prelaska na 20 kV, potrebno je obavezno naponski ispitati kabelsku i zračnu mrežu te pripadne TS.
- Posebno treba obratiti pažnju na otpor uzemljjenja TR 10(20)/0,4 kV, odnosno napone dodira te ih zahvatima na uzemljivačima dovesti u propisane vrijednosti.
- Mreža kod prelaska na 20 kV je imala minimalni broj kvarova. Najveći problem nakon prijelaza je bio veći broj probaja 20 kV EHP kabela (međutim to je bilo samo na tri dionice).
- Kvaliteta napajanja po 20 kV naponu je bitno poboljšana.

ZAHVALUJUJEMO NA POZORNOSTI !

 HEP- Operator distribucijskog sustava d.o.o.

